DOI: [10.32702/2307-2105-2018.12.199](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2018.12.199)

УДК 338.021

Ю. О. Морщавка,
ТОВ «Творче об'єднання «Соняшник»

МЕТОДИЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПАРАМЕТРІВ ОЦІНКИ ДИНАМІКИ ЕФЕКТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ У ВИДАВНИЧІЙ ГАЛУЗІ

Yurii Morshchavka
LLC "Creative Union"Sunflower"

METHODICAL REASONING FOR THE DYNAMIC EVALUATION PARAMETERS OF EFFECTIVE DEVELOPMENT STRATEGY AND ECONOMIC GROWTH IN THE PUBLISHING HOUSE

У науковій статті запропоновано методичне обґрунтування параметрів оцінки динаміки ефективної стратегії розвитку та економічного зростання у видавничій галузі. З метою формування методики оцінювання ефективності функціонування у видавничій галузі, яка відповідала сучасним реаліям господарювання у національному макроекономічному середовищі пропонується використовувати розширену модель «золотого правила економіки суб'єкта», яка враховує суттєві індикатори діяльності суб'єктів національної економіки. Для оцінювання ефективної стратегії розвитку та економічного зростання важливе значення має нормативні параметри. Нормативний склад параметрів формує умови розробки, обґрунтування та реалізації стратегії розвитку, за якими суб'єкти видавничої галузі мають право збільшувати свої стратегічні можливості та потенційні переваги. Пропонуємо удосконалену модифікацію динамічного ряду з метою оптимізації критеріального ряду індикаторів, які характеризують результативну діяльність у видавничій галузі. Для дослідження параметрів оцінки динаміки ефективної стратегії розвитку та економічного зростання у видавничій галузі рекомендована сукупність відповідних показників.

In the scientific article the methodological substantiation of parameters of estimation of dynamics of effective strategy of development and economic growth in the publishing industry is offered. In order to formulate a methodology for evaluating the efficiency of the publishing industry, which is in line with current economic realities in the national macroeconomic environment, it is proposed to use an expanded model of the "golden rule of the entity's economy", which takes into account significant indicators of the activities of the subjects of the national economy. Normative parameters are important for assessing an effective strategy for development and economic growth. Regulatory structure of the parameters forms the conditions for the development, substantiation and implementation of the development strategy, which subjects publishing industry have the right to increase their strategic capabilities and potential benefits. We offer an advanced modification of the dynamic series in order to optimize the criteria series of indicators that characterize the productive activity in the publishing industry.

For the study of the parameters for assessing the dynamics of an effective strategy for development and economic growth in the publishing industry, a set of relevant indicators is recommended. The substantiated parameters for assessing the dynamics of an effective strategy for development and economic growth in the industry confirm the interconnection of the economic result and the production activity of publishing products, which determines the direction of effective management decisions, depending on the ratio of indicators and market conditions in the national macroeconomic environment. To create favorable conditions for the development of the publishing industry of the country, it is necessary to form a developed civilized market of publishing products. The information analytical indicators of the research determine the priority strategic management decisions of changes in the industrial-economic strategies of development and economic growth in the publishing industry of the country.

Ключові слова: *видавнича галузь; макроекономічне середовище; національна економіка; суб'єкт господарювання; оцінка; стратегія розвитку.*

Key words: *publishing; macroeconomic environment; national economy; entrepreneurship; evaluation; development strategy.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах проведення структурних реформ у національному макроекономічному середовищі країни, зростає роль оцінки динаміки і перспектив економічного зростання у видавничій галузі для формування ефективної стратегії її розвитку. Галузева ефективна стратегія розвитку вимагає розв'язання значної кількості, а іноді неординарних, задач, пов'язаних з параметрами оцінки динаміки ефективності розвитку та економічного зростання у видавничій галузі. Однією з проблем оцінки динаміки ефективної стратегії розвитку та економічного зростання у видавничій галузі є недостатня методична підтримка, відсутність багатопараметричного та функціонального інструментального забезпечення, дієвих інструментів вирішення прикладних завдань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітність методик, їх побудова та прикладна спрямованість базується на тому, які конкретні показники суб'єктів видавничої галузі потрібно вважати показниками їх стійкості. Зарубіжні та вітчизняні вчені при виборі показників стійкості визначають спочатку її складові (серед них Г. Мохонько, Анохін, О. Побережець, О. Зайцев, І. Брянцева, В. Іванов, О. Поліщук та ін.), які відображають окремі аспекти економіки суб'єкта галузі або пропонують власний перелік показників, що найбільш повно характеризує їх діяльність (наприклад, Л. Волощук, А. Золотов, М. Пергамент).

Постановка завдання. Метою наукової статті є формування методичного обґрунтування параметрів оцінки динаміки ефективної стратегії розвитку та економічного зростання у видавничій галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження.

На наш погляд, для видавничої галузі основою відповідності функціонування її встановленим параметрам виступають динамічний ряд та пропорційне економічного зростання з урахуванням факторів впливу. Визначені компоненти відображають якість обраної та застосованої стратегії галузевого управління, тому що показує здатність досягати в умовах господарської діяльності певних співвідношень у зростанні відповідних економічних (фінансових) індикаторів. Але, чим вище буде міра відповідності фактичної і запланованої структури економічних індикаторів, тим більш результативніше (ефективніше) буде галузева стратегія розвитку.

Визначення переліку індикаторів в міру ускладнення умов здійснення видавничої діяльності, виготовлення видавничої продукції та її розповсюдження становиться все більш складним. Необхідно також враховувати, що індикатори, які забезпечують процес оцінювання, можуть змінювати свою цінність у залежності від стану та факторів впливу зовнішнього макроекономічного середовища країни, життєвого циклу видавничої продукції, а також від пріоритетних стратегічних цілей суб'єктів видавничої галузі.

Перелік індикаторів, які підлягають оцінюванню, повинні забезпечити констатацію фактів про економічний стан суб'єктів видавничої галузі та формуватися з урахуванням їх цілей, принципів функціонування, специфіки діяльності, типу стратегії, прогнозу ринкової ситуації, споживчих орієнтирів тощо.

В основу методики оцінювання ефективності функціонування у видавничій галузі національної економіки повинен бути покладений такий тип економічного зростання, який забезпечує пріоритетні умови її інтенсивного розвитку.

Відомий професор В. Ковальов, у своїх наукових дослідженнях обґрунтовує, що зростання в динаміці і зафіксоване відповідне співвідношення темпів зміни сукупного капіталу, авансованого у

діяльність суб'єктів макроекономічного середовища, обсягу реалізації та прибутку відображають позитивну тенденцію в діяльності суб'єкта господарювання [2]:

$$0 < t_k < t_v < t_r, \quad (1)$$

де t_k – темп відповідної зміни сукупного капіталу, який авансований у діяльність суб'єктів макроекономічного середовища;

t_v – темп зміни об'ємів реалізації;

t_r – темп зміни позитивного фінансового результату.

В. В. Ковальов підкреслюючи принципову важливість запропонованого співвідношення, за аналогією з «золотим правилом механіки» назвав його «золотим правилом економіки суб'єкта» [2].

З метою формування методики оцінювання ефективності функціонування у видавничій галузі, яка відповідала сучасним реаліям господарювання у національному макроекономічному середовищі пропонується використовувати розширену модель «золотого правила економіки суб'єкта», яка враховує суттєві індикатори діяльності суб'єктів національної економіки:

$$100\% < t_w < t_{oe} < t_{me} < t_{cp} < t_{gp} < t_{ns} < t_{ci} < t_p, \quad (2)$$

де:

t_w – темп зміни витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи;

t_{oe} – темп зміни операційних витрат;

t_{me} – темп зміни матеріальних витрат;

t_{cp} – темп зміни вартості товарної продукції;

t_{gp} – темп зміни валового прибутку;

t_{ns} – темп зміни чистого доходу від реалізації продукції;

t_{ci} – темп зміни розрахункового індикатора;

t_p – темп зміни чистого фінансового результату.

Таким чином, взаємозалежність складових ряду показує, що самим суттєвим параметром обмеження є темп зміни витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи, тобто зростання трудових витрат, а найвищим – темпи зміни чистого фінансового результату. Тому, підсумкові параметри повинні зростати більш високими темпами у порівнянні з індикаторами, які відображають темпи зростання ресурсної складової.

Визначене співвідношення зазначених складових передбачає зниження витрат праці випереджаючими позитивними темпами у порівнянні з матеріальними та збільшення чистого фінансового результату в структурі видавничої продукції, що забезпечує розширення господарської діяльності.

Формуючі пріоритетні темпи зростання чистого фінансового результату, суб'єкти видавничої галузі думають про перспективи ефективного динамічного розвитку своєї специфічної діяльності. Параметри чистого фінансового результату показують не тільки ознаку успішної системи господарювання, а також джерело забезпечення протидії непередбаченим обставинам у ринковому середовищі в умовах посиленої конкуренції. Таким чином, базовою умовою розробки ефективної стратегії розвитку видавничої галузі та її сегментів є орієнтири на отримання чистого фінансового результату від господарювання.

Для оцінювання ефективної стратегії розвитку та економічного зростання важливе значення має нормативні параметри. Нормативний склад параметрів формує умови розробки, обґрунтування та реалізації стратегії розвитку, за якими суб'єкти видавничої галузі мають право збільшувати свої стратегічні можливості та потенційні переваги. Але, необхідно розуміти, що індикатори, які відображають фактичний стан розвитку у видавничій галузі, можуть мати іншу послідовність та порядок їх розташування буде відображати певний стан суб'єкта, який обумовлений відповідними характеристиками впровадженої стратегії.

Зазначені обставини спонукають постійного відстежувати темпи зростання відповідних індикаторів та аналізувати співвідношення їх у рамках періоду, який запланований. Порушення співвідношення у темпах зростання індикаторів стратегічного розвитку показує необхідність внесення необхідних поправок або повного перегляду стратегії розвитку у видавничій галузі.

Пропонуємо удосконалену модифікацію динамічного ряду з метою оптимізації критеріального ряду індикаторів, які характеризують результативну діяльність у видавничій галузі:

$$k_r < k_w < k_{oe} < k_{cp} < k_{gp} < k_{ns}, \quad (3)$$

де:

k_r – коефіцієнт збільшення трудових ресурсів;

k_w – коефіцієнт зміни витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи;

k_{ce} – коефіцієнт зміни виробничої собівартості видавничої продукції;

k_{cp} – коефіцієнт зміни вартості товарної продукції;

k_{gp} – коефіцієнт зміни валового прибутку;

t_p – коефіцієнт зміни чистого фінансового результату від реалізації продукції.

За період 2014-2018 роки, у суб'єктів видавничої галузі, спостерігається невідповідність визначеного співвідношення економічних індикаторів показників, рекомендованих нормаллю:

– коефіцієнт зростання чистого доходу від реалізації видавничої продукції відстає від коефіцієнту росту валового прибутку;

– коефіцієнт зростання валового прибутку від реалізації видавничої продукції відстає від коефіцієнту росту вартості товарної продукції;

– коефіцієнт зростання вартості товарної продукції відстає від коефіцієнту росту виробничої собівартості видавничої продукції;

– коефіцієнт зростання виробничої собівартості видавничої продукції відстає від коефіцієнту росту витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи

Зовсім іншу картинку показує коефіцієнт зростання витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи і коефіцієнт росту збільшення трудових ресурсів, які задіяні у видавничій галузі. Різниця у коефіцієнтах випередження показує, що з урахуванням коефіцієнту зростання чистого фінансового результату від реалізації видавничої продукції, темпи росту витрат на оплату праці та відрахувань на соціальні заходи значно відстають від темпів зростання діючих трудових ресурсів у видавничій галузі.

Оцінювання динаміки ефективної стратегії розвитку та економічного зростання у видавничій галузі передбачає поглиблене дослідження сегментних складових економічної діяльності суб'єктів національної економіки. Крім того, дослідження повинно мати динамічну ознаку.

Ключовою характеристикою розвитку у видавничій галузі є технологічність, яка забезпечує здатність суб'єктів максимально раціонально, обґрунтовано й ефективно здійснювати видавничу діяльність, виготовлення та розповсюдження видавничої продукції, і гнучко перебудовуватися відповідно до вимог ринкового середовища в умовах посиленої конкуренції.

Основним сегментом в системі управління суб'єктом видавничої галузі, який забезпечує параметричну оцінку динаміки ефективної стратегії розвитку та економічного зростання у видавничій галузі – є виробничий менеджмент, який виокремлює в собі сукупність принципів, методів, механізмів, засобів і форм управління видавничо-поліграфічною діяльністю, яка орієнтується на випуск видавничої продукції з аспектами економічної ефективності. Виробничий менеджмент – це цілісний взаємопов'язаний управлінський процес, який забезпечує комплексність системи основної діяльності суб'єкта галузі на основі раціонального використання ресурсного забезпечення з метою отримання максимальних результатів.

Основними елементами виробничого менеджменту є: формування і функціонування виробничих систем; управління виробничим процесом; управління необоротними активами, які задіяні у виробництві; управління ресурсним забезпеченням; менеджмент якості; управління створення та освоєння нової видавничої продукції.

У промислово-розвинутих країнах, саме у виробничому сегменті створюються передумови і можливості динамічного прискореного економічного розвитку, тому, у сучасних умовах господарювання, має вагомe значення управління операціями саме у виробничій складовій видавничої галузі країни.

З огляду на значущість виробничого менеджменту у видавничій галузі національної економіки, необхідно досліджувати індексну оцінку економічної ефективності виробництва видавничої продукції, яка показує відношення економічного результату суб'єкта господарювання до витрат факторів виробництва, тобто ресурсів.

Економічна ефективність суб'єктів видавничої галузі є базовою умовою їх самофінансування та самоокупності в умовах обмеженого фінансування підприємницької діяльності.

Основні методики оцінювання економічної ефективності у національному макроекономічному середовищі показують, що економічний результат може бути визначений двома методами – прямим і непрямим.

Прямий метод забезпечує розрахунок: доходу, витрат, чистого фінансового результату, фонду оплати праці тощо. Непрямий – модернізація або введення сучасних виробничих потужностей, якість видавничої продукції, питома вага конкурентоспроможної продукції, створення нових робочих місць, вдосконалені конкурентоздатні технології, сучасні організаційно-технічні рішення виробничого характеру тощо. Необхідно відмітити, що індикатори непрямого методу оцінювання визначальним чином впливають на значення індикаторів прямого спрямування.

Також необхідно відмітити, що індикатори оплати праці необхідно відносити до групи показників, які характеризують результати виробничої діяльності суб'єктів видавничої галузі, а не їх витрати.

Визначені аспекти обумовлені концепцією об'єктивної постановки цілей виробничої діяльності видавничої галузі, за якою основною метою є задоволення потреб у праці як джерелі отримання відповідних матеріальних благ. Рівень оплати праці є одним з критеріїв, який забезпечує досягнення запланованої мети, а до витрат виробництва у зазначених обставинах відносять кількість витраченої праці, наприклад, людино-годин або людино-днів.

Таким чином, рівень оплати праці у видавничій галузі національної економіки є суттєвим показником ефективності виробництва видавничої продукції, який визначається відношенням фонду оплати праці до кількості трудових ресурсів або до кількості затраченої праці.

У відповідності до індексного оцінювання ефективності сегментного господарювання витрати ресурсів вимірюються наступними елементами:

- витрати трудових ресурсів;
- витрати матеріальних та нематеріальних ресурсів;
- витрати на необоротні активи.

В умовах агресивної поведінки зовнішнього оточення та внутрішньої соціально-політичної нестабільності все більшою мірою відчувається необхідність введення індикаторів витрат, які характеризують екологічну та соціально-психологічну шкоду, яка завдається суб'єктами видавничої галузі, особливо в умовах військових дій та з урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і частини тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях нашої країни.

Екологічна шкода видавничої галузі – це шкода, яка завдана навколишньому природному зовнішньому середовищу та його природним ресурсам суб'єктами видавничої галузі за умов провадження діяльності, яка не відповідає екологічним стандартам.

Соціально-психологічна шкода видавничої галузі – це сукупність дій, які завдають відповідну шкоду представникам суспільства, впливаючи на морально-психологічний стан особи, на її життєві принципи та цінності, що особливо небезпечно для розвитку національної ідентичності.

Такими чином, індикатори ефекту та індикатори витрат видавничої галузі мають багатофакторну спрямованість, але при цьому в числі факторів, які визначають відповідні індикатори, є ті ж самі фактори. Зазначені обставини дозволяють будь-який n -й індикатор розглядати, з одного боку, як результат Z_n , а з іншого боку, як один з факторів, який впливає на значення інших індикаторів G_m , де m не може дорівнювати n .

У свою чергу, відношення результату Z до фактору G характеризує віддачу фактора G на результат Z , тобто результат, отриманий на одиницю відповідного фактора.

Наприклад, якщо Z – обсяг видавничої продукції, а G – показник вартості необоротних активів, то K – коефіцієнт фондовіддачі. Зворотну величину називають ємністю відповідного фактора G у наслідок Z – витрати відповідного фактора на одиницю отриманого результату. У практичній діяльності суб'єктів видавничої галузі так утворюються індикатори, які характеризують: трудомісткість, фондомісткість, матеріаломісткість, ресурсомісткість.

У суб'єктів видавничої галузі інтенсифікація виробництва видавничої продукції характеризується підвищенням віддачі або зменшенням ємності витрачених ресурсів на досягнення відповідного ефекту господарювання. В процесі зіставлення результату Z_b та обсягу фактора G_b за базисний період з результатом обсягом фактора G_1 за період, який досліджується, дозволяє сформувати оцінку ступеня використання інтенсивних і екстенсивних факторів виробництва видавничої продукції у періоді.

Дослідимо співвідношення результату та фактора з урахуванням послідовного збільшення інтенсивності виробництва видавничої продукції.

В умовах транспарентності та посиленої конкуренції, суб'єкти видавничої галузі національної економіки домагаються збільшити чисті фінансові результати переважно за рахунок інтенсивних чинників. Дослідимо відповідні фактори впливу на приріст результату видавничої діяльності.

Варіант приросту результату господарювання у видавничій галузі досягається за рахунок зростання обсягу відповідного фактора впливу:

$$K_b = Z / G = Z / G = K_1, \quad (4)$$

Таким чином,

$$K_x * K_1 / K_b = 1 \quad (5)$$

Варіант приросту результату господарювання у видавничій галузі досягається за рахунок збільшення віддачі визначеного фактора впливу та зростання його обсягу:

$$K_1 = Z / G \geq K_b = Z / G_b, \quad (6)$$

Таким чином,

$$K_y * K_1 / K_b \geq 1 \quad (7)$$

Варіант приросту результату господарювання у видавничій галузі досягається за рахунок підвищення віддачі визначеного фактора впливу:

$$K_1 = Z / G \geq K_b = Z / G_b, \quad (8)$$

Таким чином,

$$K_z * K_1 / K_b \geq 1 \quad (9)$$

Варіант приросту результату господарювання у видавничій галузі досягається за рахунок подальшої інтенсифікації виробництва видавничої продукції – підвищення віддачі фактора при скороченні його обсягу:

$$K_1 = Z / G \geq K_b = Z / G_b, \quad (10)$$

Таким чином,

$$K_q * K_1 / K_b \geq 1. \quad (11)$$

Узагальнюючі запропоновану методику дослідження факторів впливу на приріст результату видавничої діяльності за однаковим значенням результату Z будемо мати:

$$[(K)_{,1} / K_1 b] q \geq [(K)_{,1} / K_1 b] z \quad [\geq (K)_{,1} / K_1 b] y \geq 1. \quad (12)$$

Принцип варіативності допомагає виокремити наступну деталізацію методики дослідження факторів впливу на приріст результату видавничої діяльності:

– результат, який може бути досягнутий за рахунок збільшення обсягу впливу відповідного фактора без підвищення його віддачі:

$$Z_b = K_b * G \quad (13)$$

$$Z_1 = K_1 * G \quad (14)$$

$$Z = K_b * G_1 \quad (15)$$

– абсолютне збільшення результату за рахунок зростання віддачі відповідного фактору впливу:

$$Z_s = [Z_1 - Z = G]_{,1} [(K)_{,1} - K_1 b] \quad (16)$$

– абсолютне збільшення результату за рахунок зростання відповідного фактору впливу або їх зменшення:

$$Z_f = Z [(G)_{,1} - G_1 b] = K_1 b [(G)_{,1} - G_1 b] \quad (17)$$

– абсолютне збільшення результату за рахунок зростання віддачі відповідного фактору та зростання його об'єкту:

$$Z = Z_s + Z_f = Z_1 - Z_b = K_1 * G_1 - K_b * G_b \quad (18)$$

Проведене дослідження дозволяє отримати індекс результату діяльності у видавничій галузі:

$$R_u = Z_1 / Z_b = K_1 / K_b * G_1 / G_b = R_t * R_p \quad (19)$$

Індекс результату визначається перемноженням індексу віддачі відповідного фактору впливу на індекс обсягу зазначеного фактору.

$R_t = K_1 / K_b$ – індекс віддачі відповідного фактора впливу, який характеризує ступінь інтенсифікації виробництва видавничої продукції.

$R_p = G_1 / G_b$ – індекс обсягу відповідного фактора впливу, який характеризує ступінь використання екстенсивних факторів.

Також необхідно відмітити, що співвідношення між індексами результату R_u , обсягу відповідного фактора впливу R_p та віддачею його R_t дозволить визначити варіативні ситуації господарської діяльності у видавничій галузі, які виникають від впливом внутрішніх і зовнішніх умов функціонування.

Залежно від показників індексів віддачі відповідних факторів впливу можливі наступні варіанти ситуації у господарській діяльності видавничій галузі:

$R_t = 1$ – якість використання відповідного фактора впливу залишалося без змін;

$R_t < 1$ – якість використання відповідного фактора впливу зменшується;

$R_t > 1$ – якість використання відповідного фактора впливу збільшується.

Також мають місце наступні варіанти змін обсягу відповідного фактору впливу виробництва видавничої продукції:

$R_p = 1$ – обсяг відповідного фактора впливу залишився без змін;

$R_p < 1$ – обсяг відповідного фактора впливу зменшується;

$R_p > 1$ – обсяг відповідного фактора впливу збільшується.

Інтенсивні результати у видавничій галузі показують частоту поширеності відповідного явища в середовищі, яке продукує його. Інтенсивні результати можуть бути: загальними – характеризують явище у видавничій галузі в цілому та спеціальні – застосовуються для характеристики частоти явища у різних сегментах видавничої галузі.

Інтенсивні індикатори у видавничій галузі національної економіки забезпечують:

- визначення рівня, частоти, поширеності відповідного явища у галузі;
- співставлення частоти відповідного явища у різних сукупностях;
- оцінку зміни частоти відповідного явища в динаміці.

Екстенсивні результати у видавничій галузі показують питому вагу, структури та характеризують розподіл відповідного явища на сегментні одиниці. Екстенсивні індикатори у видавничій галузі національної економіки використовуються для визначення структури явища і порівняльної оцінки співвідношення його складових сегментів. Також необхідно відмітити, що екстенсивні індикатори завжди взаємопов'язані.

Процес дослідження результатів та факторів впливу дозволяє виявити господарські ситуації за базовими економічними індикаторами діяльності у видавничій галузі національної економіки, обґрунтувати їх, зіставити з кон'юктурою ринкового середовища та формування на її основі пріоритетні результати, які нададуть інформаційно-аналітичну підтримку для розробки стратегії розвитку видавничої галузі.

Практичні складнощі оцінювання економічної ефективності виробництва у видавничій галузі полягають у тому, що різні фактори впливу виробничої діяльності можуть створювати будь-які непередбачені ситуації, що не дозволяє при виборі правила поведінки суб'єкта на ринку видавничої продукції орієнтуватися тільки на ситуацію, яка виникає при використанні відповідного фактора впливу. Тому ефективні управлінські рішення необхідно формувати виходячи з сукупності ситуацій, які створюються усіма факторами виробничої діяльності у видавничій галузі країни.

Для індексної оцінки економічної ефективності необхідно визначити показники результатів і значень факторів, які впливають на відповідні результати у видавничій галузі. У практичному аспекті рекомендується деякі показники відповідних результатів розглядати також як фактор впливу. Наприклад, чистий дохід від реалізації видавничої продукції є показником результату, але в поєднанні з показником валовий прибуток він виступає фактором, який визначає відповідну величину валового прибутку суб'єкта видавничої галузі.

Для дослідження параметрів оцінки динаміки ефективної стратегії розвитку та економічного зростання у видавничій галузі рекомендується наступна сукупність показників:

- показники результатів: чистий фінансовий результат, валовий прибуток, чистий дохід від реалізації видавничої продукції, товарна продукція, собівартість видавничої продукції, витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи;
- показники факторів впливу: обсяг реалізації готової продукції, вартість необоротних активів, вартість матеріального забезпечення, собівартість видавничої продукції, кількісні показники трудових ресурсів, витрати на оплату праці та відрахування на соціальні заходи.

Ефективність управління виробничим сегментом у видавничій галузі національної економіки може бути представлена у вигляді індексної матриці динаміки відповідних елементів системи господарювання.

Індексне оцінювання також передбачає формування сукупності значень показників Z і G в базисному та у досліджуваному періодах, а також значення індексів обсягу факторів відповідного впливу і

результату. Також здійснюється розрахунок коефіцієнтів віддачі відповідних факторів впливу на результат у базисному і у досліджуваному періодах. Розраховуються фактичні індекси віддачі визначеного фактора впливу у видавничій галузі. Оцінюючі індикатори стану внутрішніх і зовнішніх умов, визначення можливостей впливу на заплановані результати у видавничій галузі формують аналітично-інформаційну систему фактичних і бажаних ситуацій розвитку. Також формується матриця пріоритетних рішень для поліпшення ситуації у виробничому сегменті. Основні пріоритети формуються на підставі співставлення фактичних та бажаних аспектів господарювання. Якщо різниця між ними значна, тим більше екстенсивно використовується відповідний фактор впливу для досягнення результату у виробничому сегменті видавничої продукції, і навпаки, якщо різниця незначна, тим більш інтенсивно застосовується визначений фактор впливу для отримання запланованого результату господарювання у видавничій галузі.

Інформаційно-аналітичні індикатори проведеного оцінювання дозволяють прийняти пріоритетні стратегічні управлінські рішення щодо зміни виробничо-господарської стратегії розвитку та економічного зростання у видавничій галузі країни.

Необхідно відмітити, про необхідність визначення суб'єктом видавничої галузі пріоритетності поліпшення показників з точки зору відповідної стратегії розвитку. У видавничій галузі національної економіки управлінські рішення повинні забезпечувати підвищення виробничої ефективності та маркетингові орієнтири.

Основні рекомендації щодо стратегії розвитку та економічного зростання у видавничій галузі.

По-перше, при стабільності на ринку видавничої продукції необхідно моніторити та діагностувати внутрішні виробничі фактори впливу на виробничу діяльність з точки зору зносу (морального або фізичного) необоротних активів, рівня компетенцій та кваліфікації трудових ресурсів, мобілізації інтенсивних факторів впливу за рахунок підвищення ефективності виробництва та управління, кадрових можливостей з метою зростання продуктивності праці, поліпшення якості видавничої продукції та формування основних факторів успіху у видавничому бізнесі.

По-друге, в умовах інтенсивної конкуренції на ринку видавничої продукції, при обмеженій пропозиції або високій ціні факторів виробництва у видавничій галузі на ринку необхідно застосовувати інноваційні технології та новаторські рішення, які забезпечать використання інтенсивних та екстенсивних факторів впливу.

В третє, за умови значного зниження попиту на продукцію видавничої галузі необхідно підвищувати якісні характеристики продукції або змінювати цінову політику. Також необхідні маркетингові орієнтири на пошук інших споживачів, у тому числі на міжнародних ринках. Зростання попиту на видавничу продукцію і сприятливі внутрішні умови функціонування суб'єктів видавничої галузі (високий організаційно-технологічний та кадровий потенціал, резерви тощо) продукують необхідність використання сприятливої кон'юнктури на ринку і значного нарощування результатів операційної діяльності у галузі.

Висновок.

Таким чином, у процесі дослідження та оцінювання причинно-наслідкових взаємозв'язків між економічними показниками діяльності у видавничій галузі національної економіки прослідковуються порушення пропорційності співвідношень індикаторів, які відображають нестабільність динаміки економічного зростання під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього середовища. Запропоновані економічні нормалі забезпечать моніторинг за пропорційним співвідношенням результуючих індикаторів видавничої діяльності і приймати ефективні управлінські рішення щодо усунення негативних тенденцій галузевого розвитку з відповідним коригуванням економічної стратегії у видавничій галузі країни.

Для створення сприятливих умов розвитку видавничої галузі країни необхідно сформувати розвинений, транспарентний та цивілізований ринок видавничої продукції, який забезпечить духовний, культурний та просвітительський розвиток національного суспільства.

Запропоноване методичне обґрунтування параметрів оцінки динаміки ефективної стратегії розвитку та економічного зростання у видавничій галузі показує взаємозв'язок економічного результату та факторів виробничої діяльності видавничої продукції, що зумовлює певну спрямованість ефективних управлінських рішень у залежності від співвідношення індексних індикаторів і ринкової кон'юнктури у національному макроекономічному середовищі.

Список використаних джерел.

1. Мохонько Г. А. Оцінювання стратегічної стійкості підприємств видавничо-поліграфічної галузі в умовах нестабільного ринкового середовища. Ефективна економіка: наук. журн. 2009. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=24> (дата звернення 21.10.2018).
2. Побережець О.В. Теоретико-методологічні та практичні засади дослідження системи управління результатами діяльності промислового підприємства : монографія. Херсон : Видавництво : Грінв Д.С., 2016. 500 с.
3. Ломачинська І., Кравцова А. Вплив конвергенції фінансового та реального секторів на розвиток національної економіки України // Вісник Одеського національного університету. Економіка. 2012. том 17, вип. 2. С. 139-146.

4. Масленніков Є. І., Кравченко В. І. Фактори трансформації національної економіки в умовах європейської інтеграції //Економіка. Фінанси. Право. 2017. № 4/2. С. 4-6.

References.

1. Mohon'ko, G. A. (2009), "Estimation of strategic stability of enterprises of the publishing and printing industry in conditions of unstable market environment", *Efektivna ekonomika*, vol. 2, [Online], available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=24> (application date 21.10.2018).
2. Poberezhets', O.V. (2016), *Teoretyko-metodolohichni ta praktychni zasady doslidzhennya systemy upravlinnya rezul'tatamy diyal'nosti promyslovoho pidpryyemstva* [Theoretical-methodological and practical principles of research of the system of management of the results of the activity of an industrial enterprise], Vydavnytstvo Hrin' D.S., Kherson, Ukraine, P. 500.
2. Lomachinskaya, I. and Kravtsova, A. (2012), "Influence of convergence of the financial and real sectors on the development of the national economy of Ukraine", *Bulletin of the Odessa National University. Economy*, Volume 17, Issue. 2. pp. 139-146.
3. Maslennikov, Ye.I. and Kravchenko, V.I. (2017), "Factors of transformation of the national economy in the conditions of European integration", *Economics. Finance. Law*, vol. 4/2. pp. 4-6.

Стаття надійшла до редакції 20.12.2018 р.